

II. A. 400. / 19.

K 207/8

DVANÁCTÁ
VÝROČNÍ ZPRÁVA

DÍVČÍHO LYCEA
A VYŠŠÍHO REFORMNÍHO
REALNÉHO GYMNASIA
KRÁL. MĚSTA PLZNĚ

S PRÁVEM VEŘEJNOSTI
A RECIPROCITY

ZA ŠKOLNÍ ROK
1918 – 1919.

OBSAH:

ŠKOLNÍ ZPRÁVY. Sestavili prof. V. Bozděch a A. Tuháček
se sborem učitelským.

V PLZNI 1919.

NÁKLADEM ÚSTAVU. – TISKÁRNA ČESKÉHO DENÍKU V PLZNI.

H 2734

PŘEVRAŤ.

Od dob husitských národ Česko-slovenský bojoval za svobodu a rovnost lidstva. Předstihl příliš dobu, která nebyla ještě schopna chápati jeho snahy. Byl obklopen mořem nepřátel, které teprve nyní učí naši spojenci základům lidskosti.

Malý národ nezadržel vlny panovačné pýchy sousedů. V zoufalém boji umíral, hynul, ale nic nedovedlo zadržeti spravedlivé kroky dějin. V nich vítězí pravda. A protože ta byla vždy naším heslem, dnes Evropa vrátila svobodu Čecho-slovákům, kteří po pět století za svobodu Evropy bojovali.

Od 28. října jest naše vlast svobodna. Sen náš se proměnil ve skutečnost.

Bud' věčně živa a zdráva naše Republika!

Jsme šťastni, že jsme se jí dočkali. Jsme hrdi, že jsme národ, který vlastní silou a stálým bojem si hájí a uhájí svých práv. Proti všem! Jsme hrdi, že jsme národ malý počtem, ale veliký svým bojem za pokrok a volnost v minulosti i přítomnosti. Naše jest vítězství!

10. Téhož dne vycházka I.b (19 žákyň) do borských lesů. Hry v přírodě. (F. Dvořáková).
11. Dne 27. května vycházka II.a (34 žákyň) na lochotínské louky. Botanisování. (B. Lázňovský).
12. Dne 1. června vycházka I.a (40 žákyň) na Obciznu. Botanisování. (B. Lázňovský).
13. Dne 2. června vycházka II.a (40 žákyň) do lochotínského parku za týmž účelem. (B. Lázňovský).
14. Dne 4. června výlet I.b a III. (17 žákyň) do lesa pod Krkavcem. Turistika. (F. Dvořáková).
15. Téhož dne odpolední výlet IV.a (17 žákyň) na Radyni. Turistika a prohlídka zřícenin. (O. Herink a T. Vepřeková).
16. Dne 7. až 8. června zájezd VI. g. (12 žákyň) do Vodňan, Chelčic, Husince a Prachatic. Návštěva památných míst a turistika. (Tuháček s chotí).
17. Dne 16. června vycházka II.b (34 žákyň) do lochotínských sadů. Určování keřů a stromů. (Lázňovský).
18. Dne 17. června výlet II.b na Hrádek (Vepřeková s 13 žákyňmi).
19. Dne 19. června celodenní výlet IV.a (16 žákyň) na Křivoklát. Prohlídka hradu a pobyt v křivoklátských lesích. (Herink a Vepřeková).
20. Téhož dne výlet II.a a III. (40 žákyň) na Čerchov. Turistika. (Halounová, Hadámková a Trnka).
21. Téhož dne výlet I.b a IV.b (26 žákyň) na Karlův Týn. Prohlídka hradu a turistika. (F. Dvořáková).
22. Téhož dne výlet I.a a II.b (33 žákyň) do Štáhlav a na hrad Kozel. Hry v lesích a turistika. (Borovičková a Schwarzová).

X. NĚKTERÁ VYNESENÍ ŠKOLNÍCH ÚŘADŮ.

1. Ze dne 15. listopadu 1918, č. I-1571 ai 1918 zšr. 81531 ai 1918, jímž se ruší některé výnosy rakousko-uherské vlády, týkající se pěstování rakouského vlastenectví, spolkových a národních odznaků, sbírek peněžních mezi žáky a kontroly politického chování učitelů.
2. Ze dne 13. listopadu 1918, č. I-1536 ai 1918 zšr. 79311 ai 1918, jímž se dovoluje školní mládeži návštěva tělocvičných škol.
3. Ze dne 23. listopadu 1918, č. III.-B 2259 ai 1918, zšr. 83541, jímž se dovoluje používání vyloučených knih za války a zpívání v té době zakázaných písní.

4. Ze dne 27. listopadu 1918, č. III-B 2161 ai 1918 zšr. 80122, jímž se rozhodování o přijetí žákyň z jinojazyčných ústavů během škol. roku přenechává sboru učitelskému a odklad zkoušek dovoluje se až do konce školního roku.

5. Ze dne 29. listopadu 1918, č. III-B 2238 ai 1918 zšr. 83255, aby zůstávaly v platnosti dosavadní učebné osnovy i příslušná nařízení.

6. Ze dne 29. listopadu 1918, č. III-B 2310 ai 1918 zšr. 84327, kterým se dovoluje přijímatí dívky na střední školy za veřejné žákyně.

7. Ze dne 7. prosince 1918, č. III-B 2385 ai 1918, jímž se účast při veškerých náboženských výkonech prohlašuje za dobrovolnou.

8. Ze dne 12. března 1919, č. 6636 (Věst. min. roč. I. č. 2. str. 46), jímž se prozatímně upravuje školský řád pro střední školy a v zásadě se povoluje zavedení žakovské samosprávy.

9. Ze dne 26. března 1919, č. I-658 ai 1919 zšr. 30738, jímž se prohlašují dny svobody 28. října a 1. května, den Komenského 28. března a den Husův 6. července za všeobecné svátky školní.

10. Ze dne 25. dubna 1919, č. min. 18167 (Věst. min. I. roč. č. 5. str. 85), podle kterého školní rok na školách středních a jiných počíná se dne 1. září a končí 28. června a druhý běh počíná 1. února. Prázdniny pak jsou mimo výše uvedené 2. po případě i 3. listopadu. Vánoční prázdniny od 23. prosince do 6. ledna po případě již od 21. prosince a do 8. ledna. Velikonoční od Květné neděle do středy po velikonocích.

XI. KRONIKA ÚSTAVU.

Školní rok 1918-19 byl zahájen dne 19. září bohoslužbami ve fran-tiškánském kostele. Do ústavu přihlásily se 304 veř. žákyně řádné, z nichž 2 za krátko staly se mimořádnými (302 + 2). Ve školním roce přistoupilo ještě 9 žákyň řádných a 1 mimořádná (311 + 3), většinou přestupující ze škol německých; vystoupilo však 8 žákyň, z nichž 1 v měsíci květnu zemřela. Na konci roku byly tudíž zap-sány na ústavě celkem 303 žákyně řádné a 3 mimořádné.

Vyučování bylo přerušeno již dne 3. října poprvé na 4 dny pro chřipkovou epidemii v městě, podruhé dne 14. října na dobu 3 týdnů, t. j. až do 4. listopadu. Do tohoto trudného času připadl

den 28. října, den osvobození československého národa.

Jakoby zázrakem setřásal organismus chorobu, rázem bylo zdrávo všechno, obličejy zářily nadšením, školní prázdeň, nařízená před 14 dny za tak ponurých okolností, proměnila se najednou ve slavnostní prázdní, jež umožnilo poddati se plně proudu všeobecného já-sání, a v radostných průvodech potkávali se a vzájemně zdravili žáci i učitelé, občané svobodného, volného národa. To byl kvas 28. října, ale hned následujících dnů hlasy našich vůdců volaly do práce. 28. říjen přešuměl, ale nové hodnoty, jež v něm vyvřely, vstaly v přes-

nějších, určitějších formách. Mezi nimi i nový poměr žáka a učitele ve škole: od 28. října poprvé zas může být učitel upřímným, když tlumočí žákům poznání; na místě, s něhož vždycky měl učit pravdě, smí poprvé opět býti pravdivým. Zmizela dvojí pravda, toto jedovaté zlo minulé výchovy, mezi žákem a učitelem, není již němých otázek a jinotajných odpovědí. Jest mezi nimi napříště jasno a pravda toliko jedna: naše, česká, svatá.

První vstup do školy v osvobozené vlasti dne 4. listopadu oslavili jsme na ústavě upřímnou slavností ráno o ½9 hod. Ředitel promluvil o významu samostatnosti a jejích budovatelích, o významu české školy. Podobně promluvil též profesor Bozděch k žákyním nižších tříd. Prof. Lázňovský vylíčil pak českou otázku s hlediska mezinárodního a podrobněji zmínil se zvláště o ženském školství.

Den 8. listopadu, smutné dosud výročí bitvy bělohorské, změnil se letošním rokem v den radosti a oslav. Toho dne zahájily žákyně slavnost zpěvem národních písní, recitovaly případné básně a vyslechly přednášky prof. Bozděcha a septimánky Pavlíkové o významu dne pro náš národ. Pro siroty po legionářích vybraly mezi sebou K 463.14. Za šťastnou budoucnost našeho státu konány pak dne 10. listopadu služby boží.

Počátkem prosince jednotlivé třídy pořádaly si své mikulášské nadílky, za nichž pamatovaly sirot legionářů celkem K 593.40.

Dne 9. prosince skládali členové sboru slavnostní slib Republice. Učitelský sbor dívčího lycea a gymnasia dostavil se toho dne o 11. hod. dopolední spolu se sborem měst. dívč. paedagogia ku předsedovi Národního výboru v Plzni p. dru Mandlovi a po proslovech řed. Boháče, dr. Mandla a řed. Mesányho vykonal příslušný slib.

Vánoční prázdniny začaly letos již dnem 21. prosince, čímž umožněno žactvu i učitelům, účastniti se vítání při

slavném vjezdu presidenta MASARYKA do hlavního města Republiky.

Narozeniny našeho velikého Presidenta oslaveny nehlučně a vážně dne 7. března přednáškou prof. Tuháčka, recitacemi a zpěvy. Této oslavě věnovány 2 hodiny školního vyučování.

28. března vzpomněli jsme výročí narozenin J. A. Komenského. O slavném paedagogu promluvil prof. Bozděch a Tuháček ke shromážděným žákyním.

2. dubna uspořádaly žákyně Akademii ve prospěch podpůrného fondu pro nemajetné žákyně ústavu. Fond získal tím K 1600.—. Program byl zdařilý a výkonům žákyň přihlíželo četné obecenstvo.

Dne 8. května k témuž účelu uspořádáno kinematografické představení, kde předveden film »Vítězná Francie«. Představení předchá-

zela pěkná přednáška septimánky Štěpánkové, spojená s posmrtnou vzpomínkou na tragicky zesnulého generála

M. R. ŠTEFÁNKA

prvního ministra vojenství v Republice. Podpůrnému fondu získáno tu K 761.—.

Pro zlatý poklad Republiky bylo odvedeno 15. dubna Pozemkové bance fil. v Plzni přes 12 kg stříbra a 880 gr. zlata, darovaného žákyněmi a členy sboru učitelského.

Dne 12. května byla na cvičišti borském zasazena lípa svobody. Žákyně promluvily příležitostné slavnostní řeči a zapěly národní hymny, oslavující slovanský strom, který bohdá po mnohých létech bude vzpomínkou na velikou dobu přítomnou.

Až do 13. října 1918 konány ještě společné bohoslužby každou neděli a svátek. Rovněž toliko v podzimním období 1918 vykonány ještě společně a povinně zpověď a přijímání.

Inspekci ústavu vykonal ve dnech 9. a 10. května p. zem. insp. J. Kollmann.

Změny ve sboru viz v odstavci II.a.

Zdravotní stav sboru učitelského trpěl zejména v podzimním období rozšířenou v městě epidemií chřipkovou, jinak nebyl nijak horší let minulých. Zdravotní dovolenou měl toliko ředitel Al. Mesány od 15. ledna 1919 do konce škol. roku. Náhlou smrtí byv zasažen, odešel z našeho kruhu 3. října 1918 vedlejší učitel těsnopisu

Matěj Šnajdr,

příčinnivý pracovník, jemuž zachová ústav vděčnou vzpomínku.

Dovolených k činné službě vojenské v tomto roce nebylo. Za účelem umělecké práce dovolen 1 člen sboru opět na celý rok.

Zdravotní stav žákyň byl zvláště nepříznivý jen v době chřipkové epidemie. Jinak byl toliko 1 případ vážnějšího a déle trvajícího ochuravění těžkými záněty. Více než 60 hodin zameškaly v I.a 4, v I.b 1, ve II.a 10, ve II.b 5, ve III. 9, ve IV.a 8, ve IV.b 14, v V. l. 3, v V. g. 12, v VI. 8, v VII. 7.

Dne 29. května zemřela po dlouhém churavění velmi nadaná a svědomitá žákyně VI. třídy

Anička Štětínová,

ve věku 17 let. Zpráva o jejím úmrtí dojala smutně veškery žákyně, zejména její spolužačky, jež za 6 roků poznaly a ocenily její dobré srdce a milou, tichou povahu. Jejího pohřbu v Nepomuku zúčastnily se žákyně VI. tř. s třídním profesorem A. Tuháčkem.

Ústav, jemuž v letošním roce přibýlo mnoho žactva, měl 3 pobočné třídy vedle 1 pobočné třídy lycejni, rozšířen byl pak postupem o VII. třídu gymnasiální. Pro nedostatek místa v hlavním ústavě musily býti některé třídy umístěny v jiné budově; v I. pololetí nalézaly se tř. I.a, I.b a II.a ve Škodově ulici č. 3, ve II. pololetí získány pro I.a a I.b tř. 2 místnosti v budově německé obecné školy.

Vyučováno bylo s jednoduchou frekvencí. Začínalo se o $\frac{1}{2}$ 9 hod. ranní a končilo (při 50minutových hodinách a 2 přestávkách o 15 a 5 minutách) o 1⁰⁰ h. odpoledne. První pololetí skončilo 14. února 1919.

Sbor učitelský byl potvrzen vyn. ze dne 8. ledna 1919 č. III c 3027 ai 1919 zšr. 92.873.

Právo veřejnosti uděleno ústavu vyn. ministerstva školství a nár. osvěty ze dne 5. června 1919 č. 22.747.

Školní rok ukončen byl dne 28. června 1919 slavností, při které prof. p. A. Tuháček a sl. Borovičková promluvili o významu Mistra Jana Husi, svaté paměti. Vysvědčení rozdána teprve v úterý 1. července, ježto blankety nedošly v čas.